

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 1 7 3 A 1 0 1 1 1

ZIMSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Četrtek, 1. februar 2018 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola vsebuje 20 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 1 prazno.

P 1 7 3 A 1 0 1 1 1 0 3

Priloga k izpitni poli 1

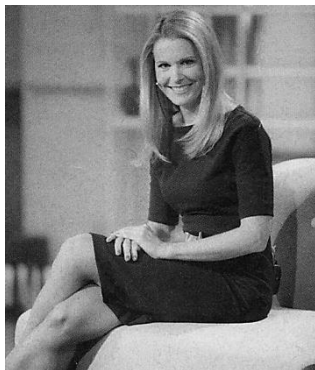
ZNANI VARČUJEJO

Med varčevanjem in uživanjem življenja

ZA OTROKE, POTOVANJA, VARNO PRIHODNOST IN NOVE SPOMINE. Z VPRAŠANJEM, ALI JE SMISELNO VSAK MESEC »ZA HUDE ČASE« PRIHRANITI KAK EVRO, SE SREČUJEJO TUDI ZNANI SLOVENCİ. NEKATERI SO SE VARČEVANJA LOTILI STRATEŠKO, DRUGI PA ŽELIJO V SADOVIH SVOJEGA DELA UŽIVATI SPROTI.

DENIS ŽIVČEC

Bernarda Žarn, voditeljica oddaje *Vikend paket* na TV Slovenija: »Nimam staršev, ki bi mi lahko zapustili bogato materialno 'doto' – ne, ker ne bi hoteli, pač pa zato, ker ne zmorejo. Zato sem že od nekdaj vedela, da bo moje samo tisto, kar si bom sama prislužila in prihranila. In tako po malem varčujem že od prve plače, kolikor pač lahko. Sem si pa vedno želela iskati ravnovesje med varčevanjem in uživanjem življenja – in najbolje prihranjen denar se mi je vedno zdel tisti, ki sem ga potem namenila za reči in dejavnosti, ob katerih je veselo utripalo moje srce. Nasvetov bralcem res ne bi dajala, vem čisto premalo o teh rečeh. Lahko pa takrat, ko boste npr. pisali o javnem nastopanju. Varčujem z mislijo na prihodnost in tudi z mislijo na to, da si želim ustvariti zbirko lepih spominov na druženja, potepanja, drobna razvajanja in uživanja. Domišljam si, da nisem preveč zapravljiva, in vem, da ni varno hoditi v prevelikih čevljih, sploh pa ne v tujih. Najbolj poskočna je moja denarnica v knjigarni. Ampak saj bi temu lahko rekla tudi investicija v znanje, kajne ...«

Bernarda Žarn

Gregor Trebušak, urednik in voditelj TV-oddaje *Svet na Kanalu A:* »Za nasvet nisem pravi, na te finančne stvari se slabo spoznam. Sam vedno varčujem za potovanja. To ti v življenju največ da. Spoznavanje sveta. Pred nekaj leti sem sklenil mesečno varčevanje za 100 evrov za 15 let, nekako odplačujem 18.000 evrov glavnice in se mi obresti štejejo od glavnice. Da bi varčeval za pokojnino, za katero bi po mojem morali varčevati vsi, pa še ne. Ne bi pa bilo verjetno slabo. Težko bi rekel, da sem zapravljiv. V službi sem po deset ur na dan, tako da časa za trgovine nimam. Zelo rad pa kupujem knjige. In za šport mi nikoli ni žal denarja. Morda so slabost, finančna seveda, darila. Rad komu kaj kupim.«

Gregor Trebušak

Polona Požgan, voditeljica oddaje *Polona ga žge* na Pop TV: »Žal ne varčujem. No, ali pa na srečo. Ker ne verjamem, da bi kadarkoli privarčevala toliko, da bi to predstavljalo bistveno povečanje kakovosti mojega življenja. Pravzaprav sploh nisem človek za varčevanje. Ves čas imam občutek, da si moram za rezultat svojega dela v danem trenutku privoščiti tisto, kar mi je všeč in po čemer imam potrebo ali željo. Tako da nasvetov s tega področja ne morem deliti. Z možem polagava na varčevalni račun za otroke vsak mesec vsakemu fantu po deset evrov. Torej 20 evrov za vsakega sina. Ne gre ravno za zneske, ki bi jima spremenili življenje, gre bolj za lepo gesto. Morda pa to, kar se bo nabralo, pripomore k uresničitvi kakšne manjše želje. Ne bi rekla, da sem zapravljiva. Čeprav je to zelo relativno ... Rada kupujem stvari za kuhinjo, lonce, ponve, krožnike in drugo, tudi v shrambi imam zalogo stvari, ki jim je najbrž že potekel rok uporabe, sicer pa nisem lastnica prestižnih čevljev ali pregrešno dragih torbic.«

Polona Požgan

(Prirejeno po: Moje premoženje, priloga časnika Večer, marec 2016.)

Prazna stran

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Dopolnite povedi s podatki o izhodiščnem besedilu.

Besedilo z naslovom _____ je bilo objavljeno marca 2016 v rubriki _____, in sicer v Večerovi prilogi _____. Napisal ga je _____.

(2 točki)

2. V izhodiščnem besedilu so tri fotografije. Kakšna je njihova vloga – poleg te, da popestrijo besedilo?

(1 točka)

3. Novinar je znane Slovence spraševal o varčevanju.

- 3.1. Katere znane Slovence je anketiral? Dopolnite poved z njihovimi imeni in priimki.

Novinar je o varčevanju spraševal _____,

_____ in _____.

(2)

- 3.2. Napišite tri vprašanja, ki jim jih je najverjetneje zastavil.

(3)
(5 točk)

4. Kako je ime rubrike povezano z vsebino izhodiščnega besedila? Odgovorite v povedi/povedih.

(2 točki)

5. Obkrožite DA, če je trditev v skladu z izhodiščnim besedilom, ali NE, če ni.

Vsi anketiranci delajo na televiziji, vendar na različnih televizijskih postajah.	DA	NE
Vsi trije anketiranci mesečno varčujejo zase ali za svoje otroke.	DA	NE
Vsak izmed anketirancev zase misli, da ne zapravlja preveč.	DA	NE
Bernarda Žarn je pripravljena svetovati bralcem o javnem nastopanju.	DA	NE
Polona Požgan ima tri otroke.	DA	NE
Polona Požgan si rada kupuje drage modne dodatke in obutev.	DA	NE

(3 točke)

6. Za kaj vse varčujejo anketiranci?

6.1. Iz uvodnega odstavka izpišite poved, v kateri je povzeto, za kaj varčujejo anketiranci.

_____ (1)

6.2. Zakaj v uvodnem odstavku niso omenjene vse stvari, za katere varčujejo vprašani Slovenci?

_____ (2)

6.3. Kdo izmed anketiranih želi »v sadovih svojega dela uživati sproti«?

- A Bernarda Žarn
- B Gregor Trebušak
- C Polona Požgan

(1)
(4 točke)

7. Obkrožite ime tistega anketiranca, ki vam je s svojim odnosom do varčevanja najbližji. Nato na črte napišite utemeljitev svoje izbire. Omenite, za katere stvari bi sami varčevali in zakaj je/ni varčevanje pomembno.

Glede na odnos do varčevanja mi je najbližji/najbližja

Gregor Trebušak,	ker	_____
Bernarda Žarn,		_____
Polona Požgan,		_____

(3 točke)

8. S katerim prevladujočim namenom je avtor tvoril besedilo?

- A Da bi bralce spodbudil k varčevanju.
- B Da bi bralcem predstavil ugodne možnosti varčevanja.
- C Da bi bralcem predstavil tri znane Slovence.
- Č Da bi znanim Slovencem svetoval, za kaj naj varčujejo.
- D Da bi bralcem predstavil, kako varčujejo nekateri znani Slovenci.
- E Da bi bralcem zagotovil, da se varčevanje ne splača.

(1 točka)

9. Izhodiščno besedilo je anketa. V čem se ta besedilna vrsta razlikuje od intervjuja? Odgovorite v povedi/povedih.

(2 točki)

10. Podčrtana slogovno zaznamovana izraza zamenjajte z nezaznamovanima. Novi povedi napišite na črte.

Nimam staršev, ki bi mi lahko zapustili bogato materialno 'doto'.

Najbolj poskočna je moja denarnica v knjigarni.

(3 točke)

11. V odgovorih anketirancev so vidne prvine, ki so značilne tudi za govorni jezik. Navedenim prvinam pripišite primere iz besedila.

Prvina	Primer iz besedila
zamenjan besedni red	
raba členka	
poved brez osebne glagolske oblike	

(2 točki)

12. Na črtico pred vsako prevzeto besedo napišite številko ustrezne domače sopomenke.

_____ investicija	1 konec tedna
_____ strategija	2 količina
_____ vikend	3 naložba
_____ kvaliteta	4 kakovost
_____ gesta	5 več med seboj povezanih stvari
	6 dejanje, ukrep
	7 način za doseg kakega cilja

(2 točki)

13. V katerem pomenskem razmerju sta glagola *varčevati* in *privarčevati*?

Omenjena glagola sta

- A sopomenki.
- B nadpomenka in podpomenka.
- C podpomenka in nadpomenka.
- Č glagola iste besedne družine.
- D protipomenki.

(1 točka)

14. Preberite slovarski sestavek.

pakét -a m (ê) **1.** *predmet, predmeti z ovojem zaradi prenosa, prevoza:* nesti paket; odpreti, odviti paket; prevezati paket z vrstico; zložiti pakete na polico; velik paket / narediti paket *zaviti kaj in prevézati z vrstico / darilni paket za darilo // poštna pošiljka, ki ima določeno velikost, težo, vrednost in embalažo:* dostaviti, izročiti paket; oddati paket na pošto; opremiti paket s podatki; poslati kaj kot paket / interniranci so dobivali pakete od doma *hrano in druge potrebščine v takih pošiljkah;* poslati kaj v paketu / poštni paket **2.** *pog., z roditeljem določena večja količina navadno istovrstnih predmetov v ovoju, škatli;* zavitek: naročil je pet paketov sveč; paket vžigalic **3.** *publ. več na kak način med seboj povezanih stvari:* paket informacij, storitev; paket ukrepov, zakonov ♦ *adm. paket kartic določeno število (luknjanih) kartic, na katerih so podatki, program;* paket programov *kar spada pod določen proces, operacijo;* ekon. kontrolni paket delnic *v kapitalistični ekonomiki večje število delnic, ki omogoča delničarjem odločanje o poslovanju delniške družbe;* fiz. valovni paket *skupina valov;* ptt vrednostni paket *v domačem prometu z navedeno vrednostjo nad določeno vsoto; v mednarodnem prometu z navedeno vrednostjo ne glede na vsoto;* tur. (turistični) paket *celotna penzijska oskrba z dodatnimi turističnimi storitvami*

- 14.1. Kaj pomeni beseda paket v naslovu oddaje *Vikend paket*? Napišite številko pomenske razlage.

(1)

- 14.2. Beseda *paket*, kot je uporabljena v naslovu oddaje *Vikend paket*, je slogovno zaznamovana. Iz slovarskega sestavka izpišite oznako oz. kvalifikator, ki to dokazuje.

(1)

- 14.3. Obkrožite DA, če trditev o podatkih v slovarskem sestavku drži, oziroma NE, če ne drži.

Beseda <i>paket</i> je večpomenka.	DA	NE
Oznaka -a označuje obliko besede <i>paket</i> v dvojini.	DA	NE
Beseda <i>paket</i> je naglašena na prvem zlogu.	DA	NE
V slovarskem sestavku je frazeološko gnezdo.	DA	NE

(2)
(4 točke)

15. Rešite nalogo o glagolih.

- 15.1. V izhodiščnem besedilu se glagol *varčevati* najpogosteje pojavlja v obliki *varčujem*. Določite ji glagolske lastnosti, tako da v vsakem okencu obkrožite pravilno rešitev.

	Oseba	Število	Glagolski čas	Glagolski vid
varčujem	1. oseba	ednina	sedanjik	dovršni glagol
	2. oseba	dvojina	preteklik	
	3. oseba	množina	prihodnjik	nedovršni glagol

(1)

- 15.2. Osebnim glagolskim oblikam pripišite nedoločnike.

vem _____

želim _____

odplačujem _____

verjamem _____

moram _____

(2)
(3 točke)

16. Koliko stavkov je v povedih?

16.1. Na črtico pred vsako povedjo napišite, iz koliko stavkov je sestavljena.

- _____ Domišljam si, da nisem preveč zapravljiva, in vem, da ni varno hoditi v prevelikih čevljih.
- _____ Težko bi rekel, da sem zapravljiv.
- _____ Z možem polagava na varčevalni račun za otroke vsak mesec vsakemu fantu po deset evrov.
- _____ Z vprašanjem, ali je smiselno vsak mesec »za hude čase« prihraniti kak evro, se srečujejo tudi znani Slovenci.

(2)

16.2. V izpisani povedi podčrtajte glavni stavek.

Z vprašanjem, ali je smiselno vsak mesec »za hude čase« prihraniti kak evro, se srečujejo tudi znani Slovenci.

(1)
(3 točke)

17. Rešite nalogo o odvisnikih.

17.1. Dokončajte povedi z ustreznimi odvisnimi stavki, da bodo smiselno v skladu z izhodiščnim besedilom.

Voditeljica oddaje na TV Slovenija varčuje, _____
(Od kdaj?)

_____.

Urednik TV-oddaje na Kanalu A nerad daje nasvete o varčevanju, _____
(Zakaj?)

_____.

Voditeljica oddaje na Pop TV rada kupuje stvari, _____
(Katere?)

_____.

(3)

17.2. S katerimi odvisniki je bilo treba dopolniti povedi?

- A S časovnim, vzročnim in prilastkovim.
- B S predmetnim, namernim in prilastkovim.
- C S časovnim, namernim in predmetnim.
- Č S časovnim, vzročnim in predmetnim.

(1)
(4 točke)

18. Na kaj se navezuje podčrtani zaimek?

18.1. V drugi povedi obkrožite besedno zvezo, na katero se navezuje podčrtani zaimek.

Z možem polagava na varčevalni račun za otroke vsak mesec vsakemu fantu po deset evrov. Torej dvajset evrov za vsakega sina. Ne gre ravno za zneske, ki bi jima spremenili življenje, gre bolj za lepo gesto.

(1)

18.2. Podčrtani zaimek napišite v imenovalniku.

(1)
(2 točki)

19. Kateri glas je zapisan s podčrtano črko e v spodnjih besedah?

lonec ponev čevelj

- A V vseh treh besedah je s črko e zapisan polglasnik.
B V vseh treh besedah je s črko e zapisan široki e.
C V prvih dveh besedah je s črko e zapisan polglasnik, v zadnji pa široki e.

(1 točka)

20. Napišite **objektivno predstavitev osebe**. Zamislite si, da sodelujete pri nastajanju šolskega časopisa. Za rubriko, v kateri predstavljate znane Slovence, napišite objektivno predstavitev Polone Požgan. Pomagajte si z izhodiščnim besedilom, vključno s fotografijo, in s podatki v okvirčku. Pišite na naslednjo stran.

Polona Požgan

- rojena 5. 1. 1977
- v otroštvu živela v Račah
- diplomirana zgodovinarica in politologinja
- delala na Radiu Center
- igrala v monokomediji Alfa samica
- ima podjetje in predava o retoriki
- vodi kuharsko oddajo

(12 točk)

